

**Bryssel, 5. kesäkuuta 2026
(OR. en)**

10067/26

**SCH-EVAL 27
JAI 717
COMIX 130
SCHENGEN 14
IS
NO
CH
*LI***

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 4. kesäkuuta 2026

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvoston päätelmät EU:n ja kansallisen Schengen-alueen hallinnonin vahvistamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4179. istunnossaan (oikeus- ja sisäasiat) 4. kesäkuuta 2026 hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n ja kansallisen Schengen-alueen hallinnonin vahvistamisesta.

Neuvoston päätelmät EU:n ja kansallisen Schengen-alueen hallinnoinnin vahvistamisesta

Schengen on kehittynyt vakaaksi, ainutlaatuiseksi ja kattavaksi järjestelmäksi, jonka eri osa-alueet on pantava täytäntöön johdonmukaisesti ja koordinoitusti Euroopan kollektiivisen häiriönsietokyvyn parantamiseksi.

Hyvin toimiva Schengen-alue edellyttää EU:n ja kansallisia hallinnointikehyksiä, jotka vahvistavat toisiaan ja kokoavat yhteen kaikki asiaankuuluvat politiikka-alat ja täytäntöönpanoviranomaiset. Näihin kehyksiin sisältyy joukko sääntöjä, menettelyjä ja käytäntöjä, jotka mahdollistavat Schengenin säännösten tehokkaan täytäntöönpanon, varmistavat henkilöiden vapaan liikkuvuuden sisärajojen yli, vahvistavat ulkorajojen valvontaa ja ylläpitävät sisäisen turvallisuuden korkeaa tasoa.

Ne tarjoavat koordinoitun ja johdonmukaisen lähestymistavan pyrittäessä vastaamaan Schengen-alueeseen mahdollisesti vaikuttaviin nykyisiin haasteisiin. Tältä osin olisi otettava asianmukaisella tavalla huomioon muuttoliikkeeseen liittyvät politiikka-alat, sillä laitton muuttoliike ja luvaton edelleen liikkuminen, vaikka ne ovatkin määrällisesti vähenemässä, sekä muuttoliikkeen välineellistäminen muodostavat yhä merkittävän haasteen Schengen-alueen asianmukaiselle toiminnalle.

Schengen-alueen vahvistamiseksi viime vuosina toteutetuista jatkuvista toimista huolimatta Schengenin säännösten täytäntöönpanossa on edelleen joitakin puutteita. Monia Schengen-arviointien suosituksia ei ole otettu huomioon, merkittävää osaa niistä ei ole otettu kaikilta osin huomioon, ja joidenkin suositusten täytäntöönpano kestää kauan. Jotkin Schengen-arviointien tulokset osoittavat, että tehoton kansallinen Schengen-alueen hallinnointi voi vaikuttaa kielteisesti kansalliseen suorituskäyttöön, mikä puolestaan vaikuttaa Schengen-alueen toimintaan ja siten mahdollisesti myös jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen.

Samalla on vahvistettava EU:n hallinnointikehyksiä, sillä ne ovat olennainen osa Schengen-alueen hallinnointia. Nykyisten työkalujen avulla havaittujen kiireellisimpien puutteiden tunnistamisen jälkeen neuvostossa olisi käytävä strategisia keskusteluja sekä poliittisella että teknisellä tasolla.

Samalla kun otetaan huomioon kansalliset erityispiirteet ja nykyiset hallintorakenteet, sekä kansallisella että EU:n tasolla harjoitettava vakaa hallinnointi on olennaisen tärkeää, jotta voidaan kehittää ja panna täytäntöön strategisia prosesseja, jotka koskevat muun muassa yhdenmukaista rajaturvallisuutta ja siihen liittyvien valmiuksien kehittämistä, sisäistä turvallisuutta sekä EU:n ja kansallisen rahoituksen tehokasta käyttöä, korjata havaitut puutteet ja panna täytäntöön Schengen-alueen prioriteetit. Johdonmukaiset kansalliset ja EU:n hallinnointikehykset edistävät myös kriisivalmiutta, erityisesti yhdenmukaista rajaturvallisuuteen liittyvän valmiussuunnittelun osalta.

Edellä esitetyn perusteella

Schengen-alueen hallinnointi EU:n tasolla:

1. Neuvosto palauttaa mieleen 12. kesäkuuta 2025 annetun Schengen-julistuksen¹, jossa korostetaan, että on tärkeää lujittaa edelleen Schengen-alueen hallinnointia EU:n ja kansallisella tasolla, ja todetaan, että sisärajarakastuksista vapaa Schengen-alue tukee vapaata liikkuvuutta, mikä edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja talouskasvua, ja että sisärajarakastusten väliaikaisen palauttamisen tulisi edelleen olla viimesijainen keino.
2. Neuvosto palauttaa mieleen myös 19. maaliskuuta 2026 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät² ja erityisesti niiden 31 kohdan, jossa käsitellään neljän vapauden toteutumista haittaavien esteiden ehkäisemistä ja poistamista kilpailukyvyn ja sisämarkkinoiden toiminnan vuoksi.

¹ 10068/25.

² Schengen-alue on yksi sisämarkkinoiden keskeisistä mahdollistavista tekijöistä ja siten ratkaisevassa asemassa talouskasvun ja kilpailukyvyn tukemisessa (EUCO 1/26).

3. Neuvosto palauttaa mieleen lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan eteenpäin viennin strategiset suuntaviivat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella.³
4. Neuvosto arvostaa Schengenin arviointi- ja valvontamekanismia⁴, jota se pitää tärkeimpänä EU:n tason laadunvalvontamekanismina, jolla taataan Schengen-alueen asianmukainen toiminta. Se arvostaa myös haavoittuvuuden arviointia⁵ rajaturvallisuuden alalla. Neuvosto korostaa Schengen-alueen tilaa käsittelevän kertomuksen, Schengen-barometrin ja Schengen-tulostaulun merkitystä. Niiden olisi tarjottava yhteinen data- ja analyysipohjainen kattava arviointi Schengen-alueen toiminnasta näyttöön perustuvan päätöksenteon perustaksi. Näillä välineillä olisi yksilöitävä ytimekkäästi kaikkein vaikuttavimmat tulokset ja puutteet Schengen-alueella ja tuettava sitä, että neuvosto ja sen valmisteluelimet määrittelevät keskeiset alat, joilla tarvitaan jatkotoimia, muun muassa käymällä keskusteluja asiaankuuluvissa työryhmissä ja tekemällä päätöksiä Schengen-neuvostossa. Tämän vuoksi komission olisi barometriä laatiessaan tuotava selvästi esiin yksilöityjen tulosten ja puutteiden poliittinen ulottuvuus, ja sen menetelmiä olisi jatkuvasti parannettava. Schengen-alueen tilaa käsittelevä kertomus ja Schengen-barometri on toimitettava neuvostolle hyvissä ajoin ennen asiaankuuluvissa työryhmissä käytäviä keskusteluja, jotta Schengen-neuvostoa voidaan valmistella konkreettisesti.

³ 16343/24.

⁴ Neuvoston asetus (EU) 2022/922, annettu 9 päivänä kesäkuuta 2022, arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta ja toiminnasta Schengenin säännöstön soveltamisen varmistamista varten ja asetuksen (EU) N:o 1053/2013 kumoamisesta.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta.

5. Schengen-neuvosto tehosti Schengen-alueen poliittista ohjausta. Schengen-neuvoston tehtävänä on varmistaa suurempi johdonmukaisuus teknisten arviointien ja Schengen-alueen poliittisen ohjauksen välillä. Ottaen huomioon, että Schengen-alueen hallinnon vahvistamisessa on edistytty viime vuosina, käytettävissä olevien EU:n välineiden hyödyntäminen olisi edelleen asetettava etusijalle EU:n ja kansallisella tasolla ja samalla olisi painotettava voimakkaammin EU-tason jäseneltyä seurantaprosessia, myös käymällä asiaankuuluvissa neuvoston valmisteluelimissä keskusteluja, jotta voidaan tunnistaa lisätoimia edellyttävät alat. Tältä osin neuvosto pyytää komissiota sen nykyisten toimivaltuuksien mukaisesti toimittamaan säännöllisesti yleiskatsauksen jatkotoimista, joita on toteutettu Schengen-barometrin tuottamien havaintojen perusteella.
6. Sen vuoksi neuvosto vahvistaa poliittista sitoutumistaan Schengen-arviointeihin perustuvien suositusten täytäntöönpanon perusteelliseen ja oikea-aikaiseen seurantaan komission ja asiaankuuluvien EU:n virastojen tuella. Näin neuvosto voi säilyttää vastuuvollisuuden korkean tason ja edistää jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta.
7. Samalla tavoin neuvoston olisi komission ja asiaankuuluvien EU:n virastojen tuella hyödynnettävä kaikkia EU:n tasolla käytettävissä olevia vuoropuhelukehyksiä puuttuakseen aktiivisesti ja etsiäkseen ratkaisuja jatkuviin puutteisiin unionin säännösten soveltamisessa.
8. Neuvosto kehottaa Euroopan komissiota ja asiaankuuluvia EU:n virastoja parantamaan toimivaltuuksiensa mukaisesti tilannetietoisuutta säännöllisten tilannekuvien ja Schengen-alueen tilaa koskevien analyttisten raporttien avulla. Komission olisi jatkettava Schengen-alueen tilaa käsittelevän kertomuksen, Schengen-barometrin ja Schengen-tulostaulun kehittämistä edellä olevan 4 kohdan mukaisesti ja tiiviissä yhteistyössä EU:n virastojen ja jäsenvaltioiden kanssa.
9. Neuvosto kehottaa myös asiaankuuluvia EU:n virastoja kehittämään edelleen koulutusvalmiuksiaan toimivaltuuksiensa ja jäsenvaltioiden tarpeiden mukaisesti ja tekemään tiivistä yhteistyötä keskenään, jotta voidaan lisätä synergioita, välttää päällekkäisyyksiä ja reagoida muuttuviin tarpeisiin nopeasti.

Kansallinen Schengen-alueen hallinnointi:

10. Neuvosto kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan edelleen vahvaa poliittista johtajuutta Schengeniin liittyvien toimien valvonnassa ja koordinoinnissa, mukaan lukien Schengen-neuvoston syklin prioriteettien ja toimien täytäntöönpano.
11. Tämän saavuttamiseksi jäsenvaltioita kehoitetaan kehittämään edelleen yhdenmukaisia, koko hallinnon kattavaa lähestymistapaansa ja varmistamaan johdonmukaiset ja koordinoitut toimet kaikilla asiaankuuluvilla politiikka-aloilla, myös niihin liittyvillä Schengeniin mahdollisesti vaikuttavilla aloilla, kuten muuttoliikkeen alalla, kunnioittaen samalla perusoikeuksia, mukaan lukien henkilötietojen suoja.
12. Käytössä olevat toimivat kansalliset laaduntarkastusjärjestelyt, jotka jäsenvaltiot organisoivat omien erityistarpeidensa ja -rakenteidensa mukaisesti, voisivat tukea tätä johdonmukaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa kaikki Schengenpolitiikan alat Schengenin säännösten voimassa olevien määräysten mukaisesti.
13. Rajoittamatta seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä käytäviä neuvotteluja olisi otettava asianmukaisesti huomioon, että Schengen-kehiksen täytäntöönpanoon ja kehittämiseen tarvitaan asianmukaiset resurssit. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan varmistaa EU:n ja kansallisten valmiuksien ja valmiussuunnitelmien tehokas täytäntöönpano, jota tuetaan riittävällä henkilöstöllä, tehokkaalla koulutuksella, riittävällä infrastruktuurilla ja laitteilla, säännöllisellä testauksella ja päivityksillä, ottaen huomioon myös EU:n virastojen tuki.